

hvad der yderligere kræves for at blive Lærere af Mennesker, der sidde inde med de Forudsætninger, som alm. Forberedelsesexamen afgiver. Og saa tror jeg, man maa sige: lad Mathematikk og de fremmede Sprog ligge, men lad os gjentage, ikke blot som Kommissionen foreslaar, Danskk, Historie og Regning, men ogsaa Naturfagene og Geografi. Selv om Mathematikaakteren gaar ud af Lærernes Examenstidensbyrd, er jeg dog vis paa, at der herved indrømmes Naturfagene mere og at de ville faae større Betydning for Almuekolen end efter Kommissionens Forslag. Men ganske vist er den Vanskelighed saa kun delvis fjernet, der ligger i, at der skal arbeides med saa mange Fag paa een Gang. Denne Vanskeligheds Rækkevidde vil imidlertid i høi Grad afhænge af, hvad man kræver i de nævnte tre Fag: det burde næppe saa meget være vidtstrakte Detaillundskaber og saaledes et stort Hufommelsesstof som en nogenlunde moden Indsigt i og Forstaaelse af disse Fags Idee og Betydning. Noget, der vel bedst lod sig indvinde ved en fylldig Behandling af enkelte væsentlige Partier indenfor Fagene Omraade. Men fremfor Alt maatte denne Vanskelighed søges overvundet, ved at den afsluttende Examen i ganske væsentlig Grad blev en Modenhedsprøve og ikke i første Linie en Kundskabsprøve.

Dette har Kommissionen ogsaa i sit Forslag haft for Øie, ikke blot ved den hele Karakter af de Fagfordringer, der opstilles, men ogsaa ved den særlige Bestemmelse, den under Punkt 2 har ønsket indført, om en Modenhedsattest som Betingelse for at kunne stedes til Examen. Jeg kan imidlertid kun tillægge denne Bestemmelse ringe praktisk Værdi; jeg tvivler i høi Grad om, at det Maal, man har for Øie, i nogen synderlig Grad vil kunne naaes ved denne Bestemmelse. Thi hvis der forlanges en bestemt Erklæring: ja eller nei, tør det Menneske indstille sig til Examen? ville vist ikke blot de private Dimissorer, men ogsaa de kgl. Seminarier betænke sig to Gange, før de turde forsvare at sige om et Menneske: han maa ikke blive Lærer. Og forlanges der kun et almindeligt Studsmaal, saa faar Kommissionen her et Arbejde, der ved sin Størrelse og Vanskelighed let vil gjøre det tilsigtede Udbytte af denne Bestemmelse temmelig illusorisk. Desuden, vil ikke dette: „en af Ministeriet anerkjendt Autoritet“ i Grunden være et Baand paa den private Seminarievirksomhed — ja i enkelte Tilfælde endog umuliggjøre denne; eller hvad forlanges, for at en Dimissor skal kunne opnaa denne Anerkjendelse? I ethvert Tilfælde vilde jeg mene, at det, man ønsker at opnaa, langt sikrere og mere praktisk vil kunne opnaas ved at aabne Examinandernes Lærere Afgang til at deltage i Examenbedømmelsen. Det er dog dem, der i deres Kjendskab til deres Elever sidde inde med de bedste Forudsætninger til at bedømme disses Modenhed og aandelige Udvikling, og det synes derfor lidt rimeligt, samtidigt med at man ønsker Examen gjort til saa betryggende en Modenhedsprøve som muligt, at holde borte fra Bedømmelsen dem, der maa antages at være i Besiddelse af særlig gode Betingelser for at foretage denne. Jeg skal ikke nærmere indlade mig paa at angive den Form, hvorunder Lærerne burde være deltagende i Examenbedømmelsen: om som Examinatorer, som Censorer eller blot som Raadgivende og saaledes kun i Besiddelse af den Indflydelse, de kunde vinde sig i Kraft af deres Personlighed, deres Egne til upartisk og dygtigt at klare Elevernes Standpunkt. Det, der for mig er Hovedsagen, er blot at faae det Princip brudt, hvorefter — saaledes som nu — vi, der have haft med Examinandernes Uddannelse at gjøre, ganske ere udelukkede fra Examenbedømmelsen, idet jeg bestemt maa hævde, at jo mere man ønsker Examen gjort til en Modenhedsprøve, desto mindre rationelt er dette Forhold aabenbart. — Jeg skal endnu blot paa dette Punkt, hvor Talen er om Afgangsbetingelserne til Skolelærerexamen, udtale det Ønske, at Afgangsbetingelsen sættes ikke til 18, men til 20 Aar. Det er allerede nu altfor ung en Alder at være færdig med sin Læreruddannelse i; men naar man ønsker denne Uddannelses Niveau hævet, og det navnlig i Retning af større Modenhed — hvad der fuldkomment maa billiges — saa synes det mig ogsaa at ligge i Sagens Natur, at man ikke aabner Mennesker Afgang til en saadan Uddannelse, som de paa Grund af deres Ungdom virkelig ikke have Betingelser for at kunne tilegne sig. Det er min bestemte Overbevisning, at den Undervisning, der efter Kommissionsforslaget ændrede Forordninger herefter bør gives paa Seminarierne, kunne 16—18 Aars Mennesker som Regel ikke følge med det forønskede Udbytte. Man maa ikke overse, at der er den store Forskjel mellem f. Ex. Studenterexamen — den der her ligger nærmest sammenlignelsesvis at tænke paa — og Skolelærerexamen, at medens den første blot skal afgive Grundlaget